

Διυπουργική Επιτροπή
Διεθνών και Ευρωπαϊκών Συνεργασιών
Δήμων και Περιφερειών

Σύμφωνα με το Άρθρο 4 παρ. 2β του ν.3345/2005 (ΦΕΚ 138 Α΄) συγκροτήθηκε η αρμόδια Διυπουργική Επιτροπή Διεθνών και Ευρωπαϊκών Συνεργασιών των Δήμων και των Περιφερειών.

Βασική αρμοδιότητα της Διυπουργικής Επιτροπής είναι η **διαδικασία χορήγησης σύμφωνης γνώμης για όλες τις διεθνείς και ευρωπαϊκές συνεργασίες των Δήμων και των Περιφερειών της χώρας.**

Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 219 παρ.3 και 220 παρ.3 του ν.3463/2006, καθώς και τις όμοιες διατάξεις του άρθρου 203 παρ.4 του ν.3852/2010 για τη συμβατότητα όλων των διεθνών δράσεων και συνεργασιών των Δήμων και των Περιφερειών με τις εθνικές πολιτικές, την εθνική και κοινοτική νομοθεσία, σε σχέση με το εύρος των αρμοδιοτήτων τους και με την επιφύλαξη των διεθνών υποχρεώσεων της χώρας απαιτείται η προηγούμενη σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας διυπουργικής Επιτροπής του άρθρου 4 παρ. 2β του ν.3345/2005 (ΦΕΚ 138 Α΄), όπως κάθε φορά ισχύει.

Η **διαδικασία υποβολής των αιτημάτων των Δήμων και Περιφερειών** προς την εν λόγω Επιτροπή για τη χορήγηση της σχετικής σύμφωνης γνώμης, οφείλει να πληροί τουλάχιστον τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- i. Κάθε πρόταση Δήμου ή Περιφέρειας για τη συμμετοχή τους σε μια από τις ανωτέρω μορφές συνεργασίας, κρίνεται σκόπιμο να συνοδεύεται από απόφαση του οικείου Δημοτικού ή Περιφερειακού Συμβουλίου.
- ii. Η απόφαση του Συμβουλίου πρέπει να είναι επαρκώς αιτιολογημένη. Η αιτιολογία της απόφασης του Συμβουλίου πρέπει να αποτυπώνει με αναλυτικό τρόπο την προστιθέμενη αξία και τους τομείς της εν λόγω συνεργασίας με τον αλλοδαπό ΟΤΑ, οι οποίοι δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν το εύρος των αρμοδιοτήτων που ο νόμος έχει προβλέψει για τους Δήμους και τις Περιφέρειες, τους σκοπούς, τα θέματα κοινού ενδιαφέροντος, τις προβλεπόμενες δαπάνες και να συνοδεύεται με κάθε δυνατή λεπτομέρεια από στοιχεία για τον αντίστοιχο οργανισμό με τον οποίο υπάρχει η βούληση συνεργασίας ή του δικτύου στο οποίο προτίθεται να συμμετάσχει. Ειδικότερα, στην περίπτωση των αδελφοποιήσεων πόλεων, θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι οι αδελφοποιήσεις αποτελούν το επιστέγασμα και όχι την απαρχή μιας συνεργασίας μεταξύ δύο ΟΤΑ.

iii. Η απόφαση των οικείων Συμβουλίων, με όλα τα συνοδευτικά έγγραφα, πρέπει να αποστέλλεται άμεσα και έγκαιρα στη Γραμματεία της τριμελούς Επιτροπής. Τούτο είναι απαραίτητο, προκειμένου, προ της χορήγησης της αιτούμενης σύμφωνης γνώμης, να καταστεί δυνατή ενδεχόμενη επικοινωνία των μελών της Επιτροπής με τους ενδιαφερόμενους φορείς για παροχή περαιτέρω διευκρινίσεων. Σε αντίθετη περίπτωση, η Επιτροπή δεν θα εξετάζει αίτημα που αποστέλλεται στη Γραμματεία της καθυστερημένα ή συνοδευόμενο από ελλιπή στοιχεία.

iv. Σε περίπτωση που η Επιτροπή κρίνει αιτιολογημένα πως η συμμετοχή τυχόν ενδιαφερομένου ημεδαπού Δήμου ή/και Περιφέρειας σε διεθνείς συνεργασίες δεν είναι σύμφωνη με το διεθνές, κοινοτικό ή εθνικό δίκαιο, λαμβανομένων υπόψη των αρμοδιοτήτων του ενδιαφερομένου μέλους, ή ότι η συμμετοχή αυτή δεν δικαιολογείται για λόγους δημόσιου συμφέροντος ή γενικής πολιτικής της χώρας, με απόφασή της δύναται να απορρίψει το σχετικό αίτημα.

v. Μετά τη λήψη της σύμφωνης γνώμης και την υλοποίηση της προτεινόμενης συνεργασίας, οι εμπλεκόμενοι Δήμοι και Περιφέρειες, στο πλαίσιο της τακτικής ενημέρωσης του σχετικού μητρώου της Επιτροπής με τις εγκριθείσες πρωτοβουλίες, οφείλουν να μεριμνούν για την αποστολή στη Γραμματεία της Επιτροπής των σχετικών εγγράφων ή παραδοτέων (π.χ. τελικά κείμενα συμφωνιών ή πρωτοκόλλων αδελφοποίησης, έντυπα και οδηγοί στο πλαίσιο ευρωπαϊκών προγραμμάτων).

Η μη λήψη της σύμφωνης γνώμης της Επιτροπής από τους εμπλεκόμενους σε διεθνείς συνεργασίες ΟΤΑ, εκτός της παρεπίπτουσας πειθαρχικής ευθύνης των αιρετών οργάνων τους (άρθ.233, ν.3852/2010), συνεπάγεται και αδυναμία υλοποίησης των σχετικών δράσεων (π.χ. μη θεώρηση των σχετικών ενταλμάτων για τις δαπάνες μετακίνησης αιρετών και υπαλλήλων των ΟΤΑ από τις αρμόδιες υπηρεσίες των Επιτρόπων του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή άρνηση έγκρισης των μετακινήσεων εκπροσώπων ΟΤΑ σε χώρες εκτός ΕΕ από τις υπηρεσίες των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων).

Σχετικά με τις **μετακινήσεις εκπροσώπων ΟΤΑ στο εξωτερικό,**

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 220 παρ.3 του ν.3463/2006, για τη μετακίνηση κάθε εκπροσώπου Δήμου στο εξωτερικό για τις ανάγκες των αδελφοποιήσεων απαιτείται απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, εφόσον για την αδελφοποίηση έχει προηγηθεί η σύμφωνη γνώμη της ανωτέρω Επιτροπής.

Επίσης, όσον αφορά τις λοιπές μετακινήσεις εκπροσώπων των ΟΤΑ στο εξωτερικό, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 18 παρ.15 του ν.4071/2012, ο Γενικός Γραμματέας της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης είναι αρμόδιος για την έγκριση της μετακίνησης αιρετών και υπαλλήλων των ΟΤΑ σε χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Για τη μετακίνηση των αιρετών και υπαλλήλων των Δήμων και των Περιφερειών στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για υπηρεσιακούς λόγους δεν απαιτείται η ως άνω έγκριση και αρκεί η απόφαση του οικείου Συμβουλίου (για τους Δήμους) και της Εκτελεστικής Επιτροπής (για τις Περιφέρειες).

Με επιστολή του στις αρχές του 2015 προς τους Δήμους και τις Περιφέρειες, ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, κ. Κώστας Πουλάκης, επισημαίνει

την υποχρέωση να έχουν τη σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας επιτροπής του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης σε περιπτώσεις διεθνών συνεργασιών ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού, ενώ τους καλεί να απευθύνονται για περαιτέρω διευκρινίσεις, πληροφορίες και ενδεχόμενη συνεργασία σε θέματα διεθνών συνεργασιών στον Πρόεδρο (κ. Α. Καρβούνη, τηλ.213 136 4710) και στη Γραμματέα (κα Ι. Βαρβιτσιώτη, τηλ. 213 136 4727) της Επιτροπής του άρθ.4 παρ.2β του ν.3345/2005.

Επιπλέον, τονίζει ότι οι φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν έχουν την αρμοδιότητα εφαρμογής και χάραξης της εξωτερικής πολιτικής.

Ειδικότερα, ο κ. Πουλάκης αναφέρει στην επιστολή του προς τους Δήμους και τις Περιφέρειες ότι «το τελευταίο χρονικό διάστημα, το Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης έχει διαπιστώσει την υλοποίηση συνεργασιών μεταξύ φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης με αντίστοιχους οργανισμούς της αλλοδαπής χωρίς την προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση των αρμοδίων οργάνων της κεντρικής διοίκησης. Ως γνωστόν, η παρακολούθηση, η αξιολόγηση, ο σχεδιασμός και η εφαρμογή της εξωτερικής πολιτικής της χώρας είναι αρμοδιότητα του Υπουργείου Εξωτερικών, και όχι των εκπροσώπων των ΟΤΑ ή των ενώσεών τους. Καθ' ύλη δε αρμόδιο όργανο για την έγκριση όλων των διεθνών συνεργασιών (πρωτόκολλα συνεργασίας, αδελφοποιήσεις πόλεων, δίκτυα δήμων και περιφερειών, ΕΟΕΣ, συμμετοχή σε διεθνή και ευρωπαϊκά προγράμματα και πρωτοβουλίες) των ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού και των νομικών τους προσώπων είναι η Επιτροπή του άρθ.4 παρ.2β του ν.3345/2005, η οποία λειτουργεί στο ΥΠ.ΕΣ.Δ.Α. και στην οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Α., του Υπουργείου Εξωτερικών και των ενώσεων των οργανισμών της τοπικής αυτοδιοίκησης (ΚΕΔΕ, ΕΝΠΕ). Εν προκειμένω, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 219 παρ.3 και 220 παρ.3 του ν.3463/2006, καθώς και τις όμοιες διατάξεις του άρθρου 203 παρ.4 του ν.3852/2010, για τη συμβατότητα όλων των ευρωπαϊκών και διεθνών δράσεων των δήμων και περιφερειών με τις εθνικές πολιτικές, την εθνική και κοινοτική νομοθεσία, σε σχέση με το εύρος των αρμοδιοτήτων τους και με την επιφύλαξη των διεθνών υποχρεώσεων της χώρας απαιτείται η προηγούμενη σύμφωνη γνώμη της ανωτέρω Επιτροπής. Η μη λήψη της σχετικής σύμφωνης γνώμης της Επιτροπής από τους δήμους, τις περιφέρειες και τα νομικά πρόσωπα αυτών συνεπάγεται, αφενός, την αδυναμία δικαιολόγησης των σχετικών δαπανών για την υλοποίηση δράσεων (π.χ. μετακινήσεις στο εξωτερικό, ανταλλαγές αποστολών), στο πλαίσιο των διεθνών συνεργασιών τους, κατά τον προβλεπόμενο έλεγχο από τις οικείες Υπηρεσίες Επιτρόπων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, και αφετέρου, τον πειθαρχικό έλεγχο των αιρετών οργάνων τους».

*Προσαρμοσμένα αποσπάσματα από δημόσιες αναφορές του κ. Αντώνη Καρβούνη¹,
Επικεφαλής της Επιτροπής του Άρθρου 4 παρ. 2β του ν.3345/2005:*

Με το ν.3852/2010 («Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης»), το τότε Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΥΠΕΣΑΗΔ) συνέβαλε στην προσαρμογή των δομών διακυβέρνησης του κράτους, τόσο στην αντιμετώπιση των σύγχρονων προκλήσεων της πολυσχιδούς τρέχουσας ευρωπαϊκής και παγκόσμιας κρίσης (κλιματική αλλαγή, μετανάστευση, ανεργία, περιφερειακές ανισότητες, δημοσιονομική κρίση) όσο και στην υλοποίηση των προτεραιοτήτων της Ε.Ε., που αποτυπώνονται στη Στρατηγική Ε.Ε. 2020, καθιστώντας μ' αυτόν τον τρόπο τους δήμους και τις περιφέρειες της χώρας ισότιμους εταίρους με τις άλλες τοπικές και περιφερειακές αρχές της Ε.Ε. στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, τόσο για το σχεδιασμό όσο και για την εφαρμογή των πολιτικών στις προσπάθειες πραγμάτωσης των στόχων της Κοινότητας.

Ωστόσο, η άσκηση των αυξημένων αρμοδιοτήτων που προβλέπονται στο «Πρόγραμμα Καλλικράτης» για τους δήμους και τις περιφέρειες της χώρας και η εν γένει ανάγκη διατήρησης σε υψηλά επίπεδα της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους κατοίκους τους, προϋποθέτουν σημαντικούς οικονομικούς πόρους.

Λαμβάνοντας, λοιπόν, υπόψη τη δυσμενή οικονομική συγκυρία που έχει σοβαρό αντίκτυπο στους ιδίους πόρους, όχι μόνο των ελληνικών αλλά και των ευρωπαϊκών ΟΤΑ, τα ευρωπαϊκά προγράμματα συνιστούν μια διττή πρόκληση και συνάμα μια ευκαιρία για τους δήμους και τις περιφέρειες της χώρας.

Αφενός, διότι ενισχύουν τις επιχειρησιακές τους ικανότητες για την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους και την αναβάθμιση ή, τουλάχιστον, τη διατήρηση σε αξιοπρεπές επίπεδο των παρεχόμενων υπηρεσιών τους μέσα από τη συμμετοχή τους σ' ένα χρηματοδοτικό πλαίσιο. Και αφετέρου, διότι η συμμετοχή αυτή συνεπάγεται για τους ΟΤΑ ένα νέο μοντέλο τοπικής διακυβέρνησης, έναν καινούριο τρόπο αντιμετώπισης των τοπικών υποθέσεων μέσα από στοχευμένες εταιρικές σχέσεις και δίκτυα (π.χ. διμερείς ή πολυμερείς αδελφοποιήσεις, δίκτυα τοπικών και περιφερειακών αρχών).

1

Ο Δρ **Αντώνης Καρβούνης** είναι στέλεχος της Διεύθυνσης Οικονομικής και Αναπτυξιακής Πολιτικής Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών, και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, εθνικό σημείο επαφής και μέλος της διαχειριστικής επιτροπής των εθνικών εμπειρογνομόνων του Ευρωπαϊκού Προγράμματος «Ευρώπη για τους Πολίτες, 2014-2020», Πρόεδρος της Επιτροπής του άρθ.4, παρ.2β του ν.3345/2005 για τις διεθνείς συνεργασίες των ΟΤΑ, συντάκτης του Δελτίου Διεθνών και Ευρωπαϊκών Θεμάτων και Αναπτυξιακού Σχεδιασμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ταχ. δ/νση: Σταδίου 27, ταχ. κώδικας: 10183, Αθήνα Τηλέφωνο: 2131364710, Φαξ: 210 37 44 713, e-mail: a.karvounis@ypes.gr και antonioskarvounis@gmail.com

Ως γνωστόν, οι τρόποι διοχέτευσης των κοινοτικών πόρων που προέρχονται κυρίως μέσω των Διαρθρωτικών Ταμείων σε περιφερειακές και τοπικές αρχές των κρατών-μελών της Ε.Ε. είναι οι εξής:

(α) τα Ενωσιακά Πλαίσια Στήριξης, πλέον Σύμφωνα Εταιρικής Σχέσης

(β) οι Ενωσιακές Πρωτοβουλίες, των οποίων οι πόροι προέρχονται από τον ενωσιακό και τον κρατικό προϋπολογισμό και

(γ) τα Ανταγωνιστικά Προγράμματα, των οποίων οι πόροι προέρχονται αποκλειστικά από τον ενωσιακό προϋπολογισμό.